

- уникнення конфлікту – це свідоме поведінка.

У нових реаліях конфлікт читається як активне невдоволення, придушення якого веде до загострення, а раціональна регуляція – до контрольованої еволюції.

1. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Х.: Право, 2012. 128 с.
2. Сенік О. М. Динаміка розвитку правового конфлікту. *Інформація і право*. 2013. № 1 (7). С. 121–130.
3. Перепелиця Г. М. Воєнно-політичний конфлікт: методологія дослідження та врегулювання: автореф. дис.. д-ра політ. наук: 23.00. 02. К., 1996. – 38 с.
4. Ромашов Р.А. Юридическая конфликтология: учебник. Москва: КНОРУС, 2021. 280 с.

Гліб БАРАБАШ

викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Валерія ЖИЛЯК

здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕДІАЦІЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Із прийняттям КПК України та появою нових інститутів у кримінальному процесі, місце медіації у кримінальному провадженні та критерії її застосування в контексті КПК України дають нам підставу визначити альтернативні способи примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим. Однак укладення угод про примирення чи так званих «медіаційних угод» у випадках вчинення кримінальних правопорушень практикується вже понад десять років, але як ми бачимо, в українському законодавстві, медіація не набула достатнього рівня розвитку [1].

Станом на сьогодні у кримінально-процесуальному законодавстві України не застосовуються норми, що регулювали б процес вирішення конфлікту шляхом використання медіації. Незважаючи на стійку правову базу в Україні проведення медіації потребує її вдосконалення з урахуванням досвіду зарубіжних країн. В Україні через нечітку процедуру проведення медіації – відсутні усталені положення процедури примирення в законодавчих актах, а також обмежене коло справ, у яких можна застосовувати даний процес [2].

Підсумовуючи вищесказане, можна зазначити, що в Україні процедура проведення медіації має недосконалий характер, через що, як показує нам практика, застосування медіації здійснюється здебільшого у випадках вчинення кримінальних правопорушень невеликої та середньої тяжкості. Безумовно, було б доцільним застосовувати медіацію і щодо кримінальних проступків аналогічно зі злочинами невеликої тяжкості. Із огляду на її кримінально-процесуальні наслідки та на тяжкість злочину, результати вирішення конфлікту можуть бути різними, але доречним буде зробити на законодавчому рівні певний алгоритм процедури проведення медіації з вільним доступом до правосуддя всіх учасників процесу [3].

Насамперед, медіація в кримінальному процесі є дуже перспективною. У чинному українському законодавстві існує достатньо шансів на розвиток інституту примирення. Практична актуальність проблематики медіації полягає в тому, що, окрім суто кримінально-правового значення, вона має певні кримінально-процесуальні аспекти, а також відіграє профілактичну роль у протидії зі злочинністю [4].

На практиці досвіду зарубіжних країн, перевагами медіації під час вирішення кримінальних справ є те, що: вона сприяє гуманізації правової системи; спрощує та прискорює процес вирішення кримінальних спорів; знижує соціальну напругу між обвинуваченим та потерпілим; підвищує рівень довіри до судової влади; забезпечує права та законні інтереси потерпілого та правопорушника. Якщо взяти за приклад нашу державу, то для врегулювання процедури медіації, державним службовцям потрібно прийняти законопроект «Про медіацію», що надасть нам можливість перейти до медіаторо-орієнтованої системи [5].

Враховуючи все вищевикладене, із упевненістю можна стверджувати, що процес медіації розпочато в Україні, однак, на жаль, на законодавчому рівні він ще потребує належного закріплення. Актуальним залишається питання щодо ухвалення ЗУ «Про медіацію», а також Кодексу етики медіатора та внесення відповідних змін до кримінально-процесуального законодавства. Задля розширення правової бази, правникам потрібно більше уваги приділяти питанням проблематики медіації та висвітлювати свої ідеї, доповнення до перспективи розвитку даного процесу.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2013, № 9-10, № 11-12, № 13.
2. Землянська В.В. Запровадження медіації у кримінальне судочинство України. В.В. Землянська. *Прокуратура. Людина. Держава*. 2004. №6. Ст. 107-111.
3. Зер Г. Медіація в випадках тяжких злочинів. *Вісник юстиції*. 2001. № 3. Ст. 25-30.
4. Микитин Ю.І. Медіація – ефективна складова кримінального процесу. Ю.І. Микитин. 2007. № 1. Ст. 33-34.
5. Законопроект «Про медіацію» *Відомості* від 19.05.2020. № 3504. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877.

Костянтин БАХЧЕВ

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Віолетта КАМИШОВА

здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**СУДЯ ЯК МЕДІАТОР:
ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

Із прийняттям судової реформи, зокрема, нових процесуальних кодексів, у професійному середовищі все частіше обговорюється питання запровадження нового процесуального інституту захисту прав, а саме вирішення спору за участю судді. Зовні цей механізм нагадує зарубіжні аналоги судової медіації. Однак у нашому випадку судова медіація має свої особливості та недоліки. Закон передбачає, що медіація є конфіденційною формою вирішення спору, що не має жодного відношення до судового засідання. Відбувається за участю нейтральної третьої сторони – посередника, який допомагає сторонам вирішити спір мирним шляхом, швидко та без тривалих, а часом і дорогих судових розглядів.

Медіатор допомагає сторонам визначити питання, із яких між ними виникають непорозуміння, і розглянути різні шляхи вирішення спору. Це допомагає сторонам досягати домовленостей у конфіденційному форматі, але навіть ця надзвичайно важлива частина визначення не вирішує саму проблему. Для того, щоб сторони домовилися про варіант вирішення спору, медіатор може конфіденційно спілкуватися зі сторонами, іноді навіть без присутності іншої сторони (що суддя ніколи не зможе зробити, якщо справа